

IDR

Romanian Diplomatic Institute

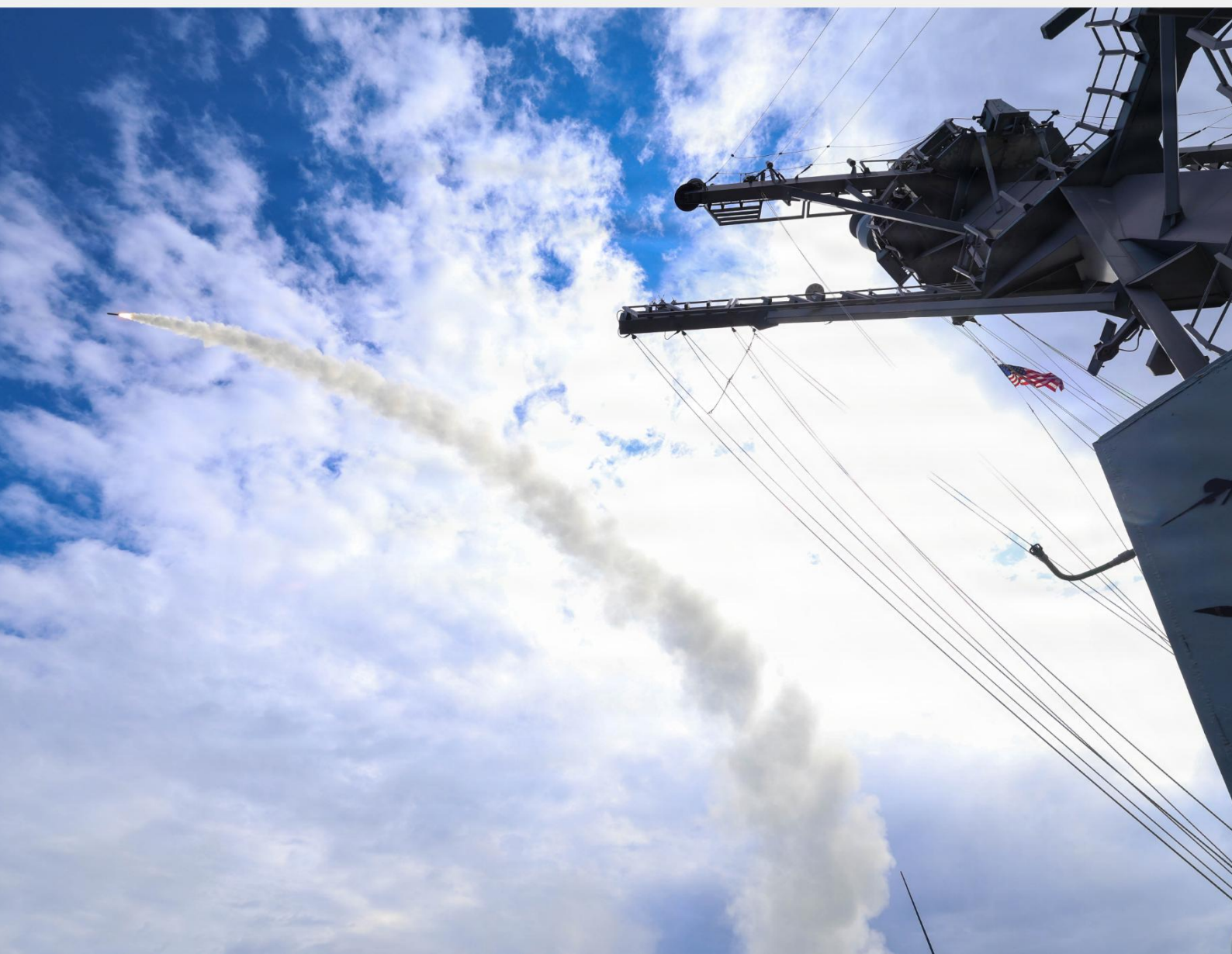

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

POLICY BRIEF nr. 87/2026

Războiul din Orientul Mijlociu și poziționarea Turciei (martie 2026)

Dragoș C. Mateescu

Războiul din Orientul Mijlociu și poziționarea Turciei (martie 2026)¹

Dragoș C. Mateescu²

Analist, Institutul Diplomatic Român

Policy Brief Series no. 87 / 2026

Published by: Romanian Diplomatic Institute

ISSN: 2066-5989

Abstract

Nu este deloc prematură analiza consecințelor imediate, din prima jumătate a lunii martie 2026, ale conflictului major din Orientul Mijlociu, reactivat odată cu atacurile aeriene inițiate de SUA și Israel asupra unor ținte din Iran. Abordarea de față creionează mai întâi contextul acestui conflict. Este important de reamintit că el vine pe fondul implicării SUA în regiunea Orientului Mijlociu, de aproximativ 7 ani, într-o manieră special concepută în primul mandat al președintelui Donald Trump (ianuarie 2017 – ianuarie 2021) și continuată în cel de-al doilea mandat (inaugurat în ianuarie 2025). Analiza se va concentra apoi asupra efectelor imediate ale atacurilor inițiate în 28 februarie 2026, precum și asupra poziționării Turciei față de aceste evoluții, ca actor important în regiune și stat membru NATO, cu mare relevanță pentru România.

Cuvinte cheie: Iran, SUA, Israel, conflict, Turcia, NATO.

¹ Această publicație se bazează exclusiv pe surse deschise. Opiniile exprimate aparțin în întregime autorului și nu reflectă neapărat poziția instituției.

² dragos.mateescu@idr.ro

INTRODUCERE. CONTEXT

Atunci când forțele armate SUA și israeliene au atacat ținte iraniene, în dimineața zilei de 28 februarie 2026, contextul regional era deja marcat de inițiative americane importante. Ele indicau o schimbare semnificativă de strategie prin trecerea de la o abordare dominată de interese de securitate, la una în care interesele de afaceri sunt cel puțin la fel de importante. Totul a început cu Acordurile Abraham, prin care Washingtonul venea în întâmpinarea încercărilor statelor din regiune de a adopta scheme de dezvoltare dincolo de dependența istorică de extracția de petrol și de gaze naturale. În concepția americană, astfel de scheme erau din capul locului bazate pe cooperare regională, iar rolul Israelului era inevitabil unul central în contextul strategic respectiv.

Prima administrație Trump a capitalizat pe această realitate și a sprijinit de la bun început nu doar Acordurile Abraham, ci și proiecte concrete de cooperare regională, cu imensă valoare geostrategică, concepute să faciliteze implementarea durabilă a Acordurilor. Pe scurt, este vorba despre participarea în cadrul unor forme profitabile de cooperare a tuturor statelor predominant musulmane din regiunea Orientului Mijlociu, a Golfului Persic și din nordul Africii, cu condiția recunoașterii formale a Statului Israel. Dintre acele proiecte, cel mai ambițios este *India-Middle East-Europe Economic Corridor* (IMEC). La acesta se adaugă, cu un anumit grad de complementaritate, proiectul de conectare a rețelelor electrice și a rezervelor semnificative de gaze naturale din estul Mediteranei și nordul Africii cu Europa, via Cipru, Creta și Grecia.

În același context regional se înscrie și efortul administrației Biden (2021-2025), dar mai ales al actualei administrații Trump, pentru stoparea conflictelor și extinderea cooperării în regiunea extinsă a Orientului Mijlociu și a Caucazului de Sud. Intervenția decisivă a Casei Albe pentru semnarea istoricului acord de pace între Azerbaidjan și Armenia la Washington, în 8 august 2025, a marcat inițierea unui important proces de cooperare regională cu potențiale efecte benefice la nivel global. În cadrul acestui proces, un rol din ce în ce mai clar îl are și integrarea Greciei și a zonei balcanice până la nord de Marea Neagră, cu Bulgaria, România, Republica Moldova și Ucraina. Toate acestea atrag importante investiții atât de la Bruxelles, cât și de la Washington, pentru că și beneficiile se anunță imense. În plus, investițiile americane

și europene înseamnă eliminarea competiției chinezești de pe coridoarele logistice median și sudic, precum și eliminarea monopolului Rusiei ca furnizor de energie, un monopol care a avut deja consecințe nefaste la scară istorică (Mateescu 2026).

Iranul a reprezentat de la bun început amenințarea principală la adresa stabilității și cooperării între statele din regiunea extinsă a Orientului Mijlociu, din Caucazul de Sud până în Mediterana Orientală și de aici până la strâmtorile Bab-el-Mandeb și Ormuz. Sprijinul pe care încă îl acordă rebelilor houthi din Yemen subminează de ani de zile securitatea tranzitului comercial prin Bab-el-Mandeb în Marea Roșie și prin canalul Suez spre Europa. Strâmtoarea Ormuz, la această oră închisă de Teheran, este și ea una crucială pentru comerțul global, mai ales cel cu petrol și gaze naturale lichefiate dinspre Golful Persic spre Europa, dar și spre China sau India (Sağlam 2026). Se adaugă, bineînțeles, sprijinul existențial acordat de Iran grupării Hezbollah din Liban, ceea ce a contribuit la instabilitatea istorică a acelei țări, precum și acțiunilor teroriste ale grupării Hamas. Să nu uităm că această organizație a subminat sistematic încercările de pacificare a regiunii Gaza prin atacarea Israelului, infamul atac din 7 octombrie 2023 reprezentând doar un punct culminant al acestei politici de subminare a stabilității regionale.

CONFLICTUL ISRAEL-SUA VERSUS IRAN

Bombardamentele americano-israeliene asupra instalațiilor militare iraniene din 13-24 iunie 2025, precum și cele începute în 28 februarie 2026, urmăresc nu doar eliminarea amenințării nucleare reprezentate de acest stat, ci și slăbirea decisivă a regimului de la Teheran. Acesta sprijină agresiv, de ani buni, aliații săi anti-israelieni și anti-occidentali din Liban, Gaza și Yemen. Pentru Israel, atacurile reprezintă un imperativ existențial. Pentru Washington, ele sunt parte și din politica de eliminare a competiției chineze și rusești din regiune, care este susținută intens de foarte mult timp de Iran. După eliminarea conducerii republicii islamice, singurul scop final al operațiunii militare americano-israeliene pare a fi capitularea definitivă și necondiționată a regimului de la Teheran.

Consecințele imediate ale acestor evoluții sunt deja palpabile pentru regiune și pentru întreaga lume, însă efectele pe termen mediu și lung nu sunt mai puțin relevante. Deși riscul blocării pe termen nedefinit a traficului comercial prin strâmtoarea Ormuz este evident, el este cel mai probabil depășit ca importanță de avantajele emergenței SUA ca actor determinant pe

termen lung în regiunea lărgită, așa cum am sugerat mai sus. Iar blocarea traficului prin strâmtoare ar putea face ca SUA să devină un furnizor global și mai important de cât este deja în ce privește petrolul și gazele lichefiate. Acest lucru ar putea însemna reducerea concomitentă a amprentei pe această piață a Iranului, dar și a celorlalți exportatori din Golful Persic, adică Irak, Kuweit, Bahrein, Qatar, Emiratele Arabe Unite, și, într-o mai mică măsură, Arabia Saudită (Butler și Mann 2026; Sağlam 2026). Așa se explică, printre altele, și ostilitatea crescândă între Iran și aceste state pe fondul creșterii tensiunilor regionale.

La momentul redactării acestei analize, în prima săptămână din luna martie 2026, atacurile americano-israeliene par a fi degradat iremediabil lanțul de comandă, în frunte cu liderul spiritual Khamenei, precum și sistemele iraniene de apărare antiaeriană. Riposta Teheranului, cu drone și rachete trimise spre ținte din statele predominant sunnite din Golful Persic, dar și din Cipru, indică o coordonare mai degrabă precară. Mai mult, aceste acțiuni facilitează identificarea de către armatele israeliană și americană a instalațiilor de lansare care, fără îndoială, vor fi anihilate în curând. Așa cum a anunțat chiar președintele Trump, va urma un alt val mare de bombardamente, care ar putea însemna sfârșitul pentru capacitatea militară a republicii islamice. Acest sfârșit deja se întrevede pentru că activitatea nestingherită bătrânelor bombardiere B-52 indică, destul de clar, că apărarea anti-aeriană iraniană este practic anihilată (Al Arabiya 2026).

Rămâne de văzut, însă, dacă regimul va supraviețui. Indiferent cine va fi noul lider spiritual, adevărata forță a acestui regim islamist este reprezentată de Gărzile Revoluționare și nu există la ora actuală indicii clare în ce privește o slăbire iremediabilă a capacității represive a statului, controlat total de Gărzi. Va lua probabil mult timp până când fanaticii care compun această structură vor fi înlăturați și acest lucru ar putea să nu se întâmple niciodată.

În schimb, toți analiștii militari par a fi de acord că este diminuată semnificativ capacitatea Teheranului de a continua sprijinirea, mai ales cu drone *Shahed*, a Rusiei în agresiunea ilegală și neprovocată împotriva Ucrainei. De asemenea, se așteaptă reducerea masivă a capacității Iranului de a sprijini grupările Hezbollah în Liban, Hamas în Gaza și houthi în Yemen. Dacă scopul final al campaniei americano-israeliene este, într-adevăr, capitularea necondiționată a regimului de la Teheran, un astfel de rezultat ar putea elimina amenințarea iraniană la scară globală, inclusiv cea nucleară. Iar aceasta este o amenințare clar exprimată de-a lungul anilor de regimul ayatollahilor, explicit la adresa Occidentului, din care face parte și

Europa, și România. În acest context, Turcia își joacă propriul rol, dar ambițiile sale regionale par a păli din ce în ce mai mult, laolaltă cu cele ale Iranului și ale aliaților săi.

POZIȚIONAREA ANKAREI

Regimul Erdoğan-AKP (*Adalet ve Kalkınma Partisi*; Partidul Justiției și Dezvoltării), la putere în Turcia din ianuarie 2002, a avut o atitudine destul de incoerentă în politica externă încă din anii 2010-2012, când apăreau primele semne ale autoritarismului său. Pe de o parte, conducerea de la Ankara era conștientă de avantajele conectării cât mai strânse cu Uniunea Europeană și cu SUA. Însă, pe de altă parte, manifesta ostilitate față de Occident în general, ca reflex al conservatorismului islamic în care au crescut liderii actuali ai țării. Autoritarismul practicat actualmente de Ankara a accentuat profund această atitudine ostilă, cu multiple exemple adunate în ultimul deceniu. Pe acest fundal, Turcia are o relație mai degrabă precară cu Uniunea Europeană, iar cea cu SUA este încă marcată negativ de mai multe detalii. În ordine cronologică, este vorba despre cazul *Halkbank*, în care procurori americani acuză Turcia că a ajutat Iranul să eludeze sistematic sancțiunile Washingtonului (Mateescu 2018; Cetinguc 2026; Yeşilada 2026). Apoi, a venit achiziția de rachete S400 de la Federația Rusă, care încă nu sunt returnate în ciuda cererilor exprese și repetate ale SUA în acest sens, apoi atitudinea disconfortantă a Turciei față de imperativele americane în Siria și Irak, în relația cu Israelul, în Caucazul de Sud sau în anumite puncte și dispute din Africa.

În contextul actual, liderul de la Ankara nu s-a abținut și a făcut declarații care, la rândul lor, nu pot trece neobservate la Washington. Despre atacurile americano-israeliene, a spus că reprezintă o „violare clară a dreptului internațional” (Reuters 2026) și a suveranității Iranului, manifestându-și public tristețea în legătură cu uciderea ayatollahului Khamenei (Daily Sabah 2026). Pe 3 martie, Erdoğan itera în fața unei numeroase asistențe în Ankara că atacurile americano-israeliene asupra țintelor iraniene sunt rezultatul „provocărilor din partea lobby-ului sionist” (Sabah 2026). În majoritatea declarațiilor, președintele turc a condamnat, la fel ca și ministrul său de externe, Hakan Fidan (Anadolu 2026), și „strategia greșită” a Iranului de a ataca fără discriminare țări predominant musulmane suni.

Detaliile din cele două paragrafe precedente indică un anumit grad de frustrare la Ankara în legătură cu ceea ce este perceput drept o interferență a SUA într-o regiune în care liderul turc se considera îndreptățit să acționeze aproape liber. Maniera este similară rezistenței

Iranului și a aliaților săi față de interferențele occidentale în regiunile lor. Același reflex îl are și regimul autoritar de la Ankara. Însă, factorul american prevalează acum cam pe toate fronturile în care Turcia părea că domina. În Caucazul de Sud, implicarea personală a lui Donald Trump a transformat disputa dintre Azerbaidjan și Armenia, altă dată aproape controlată de Turcia, într-o afacere americană. În Turcia însăși și în Siria, ambasadorul SUA de la Ankara și emisar al președintelui Trump pentru Siria, Tom Barrack, reușește să impună agenda americană, așa cum am avertizat încă de la începutul anului trecut (Mateescu 2025). Turcia încearcă să reziste primatului american în regiune, dar nu poate să îl stopeze, așa cum se vede și în cazul opoziției față de megaproiectele sponsorizate de SUA și care implică Grecia și Ciprul, precum IMEC dar și altele, toate având menirea și să ajute Washingtonul în competiția cu China (Mateescu 2026).

Atacurile americano-israeliene asupra țărilor iraniene au provocat o profundă îngrijorare la Ankara. Acestea arată că tandemul Trump-Netanyahu funcționează armonios atunci când există o amenințare reală la adresa intereselor celor două țări. Îngrijorarea este cu atât mai profundă cu cât Turcia se află de câțiva ani într-o continuă gâlceavă cu guvernul Netanyahu. Recent, chiar și opoziția israeliană, prin vocea fostului premier Naftali Bennett, a descris Turcia drept o amenințare la adresa Statului Israel ca parte dintr-o „axă radicală sunnită emergentă” (Speakman Cordall 2026). Bennett are șanse de a reveni în poziția de premier al Statului Israel la alegerile din noiembrie.

Din motivele sugerate mai sus, demonstrația de forță americano-israeliană nu poate provoca decât disconfort la Ankara, chiar dacă este greu de crezut că Iranul va ataca și ținte din Turcia, având în vedere că un atac susținut ar declanșa reacția NATO sub Articolul 5 din Tratat. Mai serioase sunt problemele comerciale create de atacurile asupra țărilor iraniene. Turcia importă constant din Iran peste 10% din necesarul de gaze naturale și depinde de vecinul de la est și pentru transferul pe teritoriul său a unor importuri de gaze din zona Caspică, mai ales din Turkmenistan. În ce privește petrolul, chiar dacă importurile din Iran sunt restricționate, închiderea strâmtoarei Ormuz ar lăsa Turcia fără resursele celorlalți producători din Golful Persic, mai ales Qatarul, și deci dependentă covârșitor de importurile din Rusia (peste 60% actualmente), alături de cele din Kazahstan și Irak (Sağlam 2026).

La toate acestea trebuie adăugată presiunea inflaționară. Conflictul și închiderea Ormuzului, laolaltă cu atacurile rebelilor houthi din Yemen, sponsorizați tot de Teheran, asupra transporturilor prin Bab-el-Mandeb, vor determina creșteri de prețuri doar prin creșterea

prețului global al asigurărilor. Asta va însemna riscul creșterii inflației la nivel global, cu efecte posibil devastatoare pentru o economie slăbită, precum cea a Turciei, cu un serios deficit comercial care o face vulnerabilă chiar la astfel de presiuni. Iar deficitul comercial turcesc se datorează mai ales prețurilor mari plătite pentru importuri de tehnologii, materii prime și energie. În ciuda eforturilor făcute în ultimii ani pentru a produce tehnologii autohtone și pentru a diversifica sursele energetice, Turcia a rămas în aceeași paradigmă a dependenței de importuri și a vulnerabilităților asociate cu această dependență. Orice război în regiune, mai ales unul precum cel care vizează acum Iranul, o poate destabiliza serios, cu efecte greu de calculat atât pentru economia națională, cât și pentru regimul conducător de la Ankara.

BIBLIOGRAFIE

- Al Arabiya, 2026, „US military deploys B-52 bombers for first time in Iran strikes”, 3 martie, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2026/03/03/us-military-deploys-b52-bombers-for-first-time-in-iran-strikes>
- Butler, Gavin și Mann, Toby, 2026, „Strait of Hormuz: What happens if Iran shuts global oil corridor?” *BBC*, 3 martie, <https://www.bbc.com/news/articles/c78n6p09pzno>
- Cetinguc, Cem, 2026, „Davutoğlu Admits: How Turkey Secretly Bypassed US Sanctions on Iran”, *PA Turkey*, 26 ianuarie, <https://www.paturkey.com/news/2026/davutoglu-admits-how-turkey-secretly-bypassed-us-sanctions-on-iran-27095/>
- Daily Sabah, 2026, „Erdoğan says ‘saddened’ by Khamanei’s death”, 1 martie, <https://www.dailysabah.com/politics/erdogan-says-saddened-by-khamaneis-death/news>
- Anadolu, 2026, „Bakan Fidan: İran'ın hiçbir ayırım yapmadan körfez ülkelerini bombalaması yanlış bir strateji”, 3 martie, <https://www.aa.com.tr/tr/politika/bakan-fidan-iranin-hicbir-ayrim-yapmadan-korfez-ulkelerini-bombalamasi-yanlis-bir-strateji/3848800>
- Mateescu, Dragoș C., 2018, „A dispărut un stat: „noua Turcie” și provocările viitorului ”, *Contributors*, 12 august, <https://www.contributors.ro/a-disparut-un-stat-noua-turcie-si-provocarile-viitorului/#:~:text=Dragos%20C.%20Mateescuhttp://people.ieu.edu.tr/en/dragoscmateescu.%20Profesor%20cercet%C4%83tor%20invitat%2C%20Institutul,la%20Universitatea%20Bucure%C5%9Fi%20%C5%9Fi%20doctor%20in%20rela%C5%A3ii>
- Mateescu, Dragoș C., 2025, „Mediterranean de Est și Orientul Mijlociu după căderea regimului Assad în Siria - între oportunități de cooperare și provocări regionale”, *Policy Paper nr. 42*, Institutul Diplomatic Român, https://www.idr.ro/publicatii/Mateescu_PP42_RO.pdf

- Mateescu, Dragoș C., 2026, „China forțează SUA și UE să coopereze, în pofida disputelor generate de administrația Trump”, *Veridica*, 13 februarie, <https://www.veridica.ro/opinii/china-forteaza-sua-si-ue-sa-coopereze-in-pofida-disputelor-generate-de-administratia-trump>
- Reuters, „Turkey's Erdogan says attacks on Iran are clear violation of international law”, 2 martie, <https://www.reuters.com/world/middle-east/turkeys-erdogan-says-attacks-iran-are-clear-violation-international-law-2026-03-02/>
- Sabah, 2026, „Başkan Erdoğan: Siyonist lobi tahrikiyle İran'a saldırı yapıldı”, 3 martie, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2026/03/03/baskan-erdogandan-onemli-mesajlar>
- Sağlam, Mühdan, 2026, „Global energy geopolitics in the grip of Hormuz and Turkey”, *Bianet*, 2 martie, <https://bianet.org/yazi/global-energy-geopolitics-in-the-grip-of-hormuz-and-turkey-317245>
- Speakman Cordall, Simon, 2026, „Turkish ‘threat’ talked up in Israel as Netanyahu focuses on new alliances”, *Al Jazeera*, 23 februarie, <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/23/turkish-threat-talked-up-israel-netanyahu-focuses-new-alliances>
- Yeşilada, Atilla, 2026, „New York Status Conference in Halkbank Case Postponed”, *PA Turkey*, 28 ianuarie, <https://www.paturkey.com/news/2026/new-york-status-conference-in-halkbank-case-postponed-27165/>

IDR

Institutul Diplomatic Român

Misiune. Institutul Diplomatic Român (IDR) își asumă misiunea de a contribui substanțial la creșterea calității diplomației românești prin formare, educare continuă, cercetare, prin dezvoltarea gândirii critice și strategice, prin conectare internațională. O politică externă bună servește unei politici interne benefice.

Principii: valorizarea resurselor umane, profesionalismul, respectul și dialogul, responsabilitatea pentru comunitate.

Pornind de la atribuțiile legale fondatoare ale IDR, dezvoltarea în continuare a institutului se realizează, în funcție de nevoile identificate în MAE, pe următoarele patru direcții:

- Formarea și educarea continuă a diplomaților și a altor categorii de cursanți;
- Aprofundarea dimensiunii de cercetare și expertiză pe spații regionale și problematice funcționale;
- Funcționarea IDR ca *think-tank* al MAE;
- Integrarea IDR în cadrul unei rețele internaționale de institute relevante similare.

Autor: Dragoș C. Mateescu (PhD) este analist la Institutul Diplomatic Român – Serviciul Furnizare de Expertiză pentru MAE, cercetător și lector asociat la Universitatea din București și autor la *Veridica*.

Seria Policy Brief IDR
ISSN 2066-5989
ISSN-L 2066-5989

Editare, formatare și grafică: Claudiu Codreanu

Imagine copertă:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:USS_Thomas_Hudner_supports_Operation_Epic_Fury_\(9542643\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:USS_Thomas_Hudner_supports_Operation_Epic_Fury_(9542643).jpg)

Institutul Diplomatic Român - IDR
<https://www.idr.ro/en/> | secretariat@idr.ro
Primăverii 17, sector 1, București, 011972